

SARS yi tinyiketela eka ntirhiso lowu engeteriweke wa switiviwa eka hetiseko wa vuxavisi

Tshwane, 26 Sunguti 2022 – Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS), Ttn Edward Kieswetter, u nyiketerile xiyenge xa khasitomo xa SARS ku tlakusa ncinco wa xidijiti no engetela ntirhiso wa switiviwa ku antswisa mfambiso wa vuxavisi, nhlengeleto wa mali ya tiko no antswisa vulandzelelanawu hi vuxavisi lava tundzaka no rhumela tinhundzu ematikwenimambe leti tlulaka mindzilekani ya Afrika-Dzonga.

Loko a vulavula eka Siku ra Misava Hinkwayo ra Khasitomo, leri khomiwaka hi ti 26 Sunguti lembe rin'wana na rin'wana. Ttn Kieswetter u engeterile leswaku ncinco wa xidijiti na ntirhiso lowu engeteriweke wa switiviwa swi fanerile ku lwa na engetelo wa vutlharhi bya vugevenga bya mitlawa no fambisa ku antswa nhlayo leyi ndlandlamukaka na ku bohana ka vuxavisi bya misava.

Khomixinara u vikile leswaku Phurogireme yo endla Khasitomo yi va ya Ximodeni, leyi tirhisaka ncinco wa xidijiti na ntirhiso wa switiviwa, yi yisile eka antswiso eka nhlaxoxikarhi ya nkarhi wo tirhana na kheyisi eka minghenelelo hi 22% hi N'wendzambahala 2021; minghenelelo ya le mahlweni yi yile hansi ku sukela eka nhlaxoxikarhi ya 109 wa tiawara in Nyenyankulu 2020 ku ya eka 38 wa tiawara hi N'wendzambahala 2021; no hunguta mpimo wo yima eka Vatrhisisi wa Ikonomi lava Pfumeleriweke hi 86% leswi yiseke eka mihlayiso hi hakelo na nkarhi.

"Hi antswisile minghenelelo ya hina leyi simekiweke eka mixungeto no vhumbunula no hunguta vuxavisi lebyi nga riki enawini, hi mpimo wo humelela wa nhlaxoxikarhi ya 54% eku heleni ka N'wendzambahala 2021, leswi ngeniseke R2-billion yo engetelela eka mali ya tiko.

"Hi N'wendzambahala 2021, Khasitomo ya SARS yi vi le hi kambirhi eka nkoka wa miteko loko ku fananisiwa na lembe leri nga hundza, ku sukela eka R1.5-billion ku ya eka R3.5-billion, ku katsa na swa nakhotiki, swiambalo na malapi."

Khomixinara wa SARS u vurile leswaku matshalatshala mo hlaya, lama a kiweke eka ntirhiso lowu engeteleke wa switiviwa no ndlandlamuxa mbangu wa switiviwa, swi le ku endleni ka humelela ka nkoka tanihi xiphemu xa nongoti wa ndzilekani wa SMART.

"Sweswi hi le ku ringeteni ka sisiteme yo lemuka ntsariso wa movha eBeit Bridge hi ku pfuniwa hi vakhumbekinkulu vo fana na *Freight Association and Technical Services Providers Association*. Ku tlula 90% ya tinhundzu ta tilori leti tlulaka ndzilekani sweswi ti vikiwa hi ndlela ya xitironiki eka SARS loko lori yi nga se fika endzilekanini, leswi swi katsa vuxokoxoko bya ntsariso wa lori.

Khomixinara u vurile leswaku ku ndlandlamuxa mivuyelo yo engetelela eka vaxavisi no engetelela vulandzelela nawu, 'Single Window Platform' yi le ku tirhisiweni, hi xinakulobye na Transnet. Pulatifomo ti ta pfumelela varhwari va le lwandle ku rhumela swiviko kan'we eka tienthithi hatimbirhi ku anstwisa hetiseko wa tindhawu to nghena.

Ntirhiso eka xinakulobye na Transnet wu ta landzeriwa hi 'National Single Window' ku kotisa vaxavisi ku rhumela switsariwa swa ntlulo wa ndzilekani hi ku tirhisa ndhawu yin'we yo nghena eka mfumo no kotisa tiejensi tin'wana ta mindzilekani ku languta, ku yima no khoma tinhundzu eka swivangelo swa vurimi, rihanyu na vuhlayiseki.

"Phurojeke yin'wana yo lwa na mikhuluko ya swa timali leyi nga riki enawini, yi tisa kun'we switiviwa swo suka eka SARS, tibangi ta swa mabindzu na Bangikulu, ku engeterile Ttn Kieswetter.

U vurile leswaku SARS yi sungurile rendzo ra ndhavuko wa ximodeni no amukela thekinoloji leyi kotaka na lowu fambisako mbono tanihi xiphemu xa DNA ya yona. Hambiswiritano, SARS yi ta lava swinakulobye leswi akiweke eka nxiximo wa matlhelo mambirhi, vutshembheki na vutinyiketeri ku tirhela vaakitiko kahle.

Mayelana na vuxokoxoko byo tala tihlanganise na SarsMedia@sars.gov.za.